

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Hamilton Depression Rating Scale (HAMD, HDRS of HRS)

November 2021

Review: 1) MJH Jungen
2) D Ummels
Invoer: ML Bokhorst

1 *Algemene gegevens*

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Psychische stoornissen (Geestelijk welbevinden)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Mentale functies

- *Korte beschrijving* → De Hamilton schaal bestaat oorspronkelijk uit 17 items. De items meten de mate van depressie voor, gedurende en na de behandeling. De vragenlijst kijkt naar lichamelijke- en gedragssymptomen die zijn voorgekomen in de afgelopen week. De onderwerpen van de items hebben onder andere betrekking op depressieve stemming, schuldgevoelens, zelfdoding, slapeloosheid, werk en activiteiten, vertraging, onrust, psychische angst, lichamelijke angst, gastro-intestaniale symptomen, hypochondrie, gewichtsverlies en aandacht.^{1,2}
- *Doelgroep* → patiënten met diagnose depressie³
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Hamilton M (1960)³
 - ✓ *Nederlandse versie* → Dijkstra P (1974)⁴, Bech P, et al. (1986)⁵ en de Jonghe F (1994)⁶

2 *Doel van het meetinstrument*

Combinatie van:

- Evaluatief/effectiviteit
- Inventariserend
- Diagnostisch

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → oorspronkelijk 21 items, hiervan worden de eerste 17 gescoord¹
- *Invulinstructie* → ja, een korte invulinstructie is te vinden in de Nederlandse (niet-gevalideerde) versie van de HAMD²
- *Meetniveau* → per item: wijze score:
 - 8 items worden gescoord op een 5-puntsschaal (0-4)
 - 0=niet aanwezig of niet significant
 - 1=licht of triviaal
 - 2 en 3=matig
 - 4=ernstig
 - 9 items worden gescoord op een 3-puntsschaal (0-2)
 - 0=niet aanwezig of niet significant
 - 1=licht of twijfelachtig
 - 2=duidelijk aanwezig²Meetniveau nominaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score (0-52); meetniveau nominaal
De totaalscore wordt verkregen door de scores per item op te tellen.

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → nee

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan o.a. in de volgende reviews:

- Shafer AB. Meta-analysis of the factor structures of four depression questionnaires: Beck, CES-D, Hamilton, and Zung. 2006⁷
- Berg A, Lönnqvist J, Palomäki H, Kaste M. Assessment of depression after stroke: a comparison of different screening instruments. 2009⁸
- Furukawa TA. Assessment of mood: guides for clinicians. 2010⁹
- Trajković G, Starčević V, Latas M, Leštarević M, Ille T, Bukumirić Z, Marinković J. Reliability of the Hamilton Rating Scale for Depression: a meta-analysis over a period of 49 years. 2011¹⁰
- Lako IM, Bruggeman R, Knegtering H, Wiersma D, Schoevers RA, Slooff CJ, Taxis K. A systematic review of instruments to measure depressive symptoms in patients with schizophrenia. 2012¹¹
- Haywood, KL, Brett, J, Tutton E, Staniszevska S. Patient-reported outcome measures in older people with hip fracture: a systematic review of quality and acceptability. 2017¹²
- Cassidy SA, Bradley L, Bowen E, Wigham S, Rodgers J. Measurement properties of tools used to assess depression in adults with and without autism spectrum conditions: a systematic review. 2018¹³
- Carrozzino D, Patierno C, Fava GA, Guidi J. The Hamilton Rating Scales for Depression: a critical review of clinimetric properties of different versions. 2020¹⁴

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Engels, Nederlands en diverse andere talen²
- *Benodigdheden* → vragenlijst
- *Randvoorwaarden* → de afname (interview) dient bij voorkeur te gebeuren door een onderzoeker met ervaring met psychiatrische patiënten. De beoordeling dient te geschieden op een vast tijdstip gedurende de dag²
- *Benodigde tijd* → 20-30 minuten²
- *Gebruikershandleiding* → ja beperkt, het betreft een korte scoringsinstructie (Engels)¹

7 *Normgegevens*

- *Interpretatie* → ernstindicatie¹:
0-7 normaal, niet depressief
8-13 mogelijk, licht depressief
14-18 matig depressief
19-22 ernstig depressief
>= 23 zeer ernstig depressief

De cut-off score is volgens Zimmerman bij ≤ 7 , waarbij het voorstel gedaan wordt om onderscheid te maken tussen hoogst waarschijnlijke remissie (0-2) en mogelijke remissie (3-7).¹⁵

8 *Overige gegevens*

- De HAMD heeft een COTAN-beoordeling.¹⁶
- Er bestaan veel verschillende varianten van de Hamilton Depression Rating Scale: HAMD-29, HAMD-8, HAMD-6, HAMD-24, HAMD-7, HAMD-31 en verder de Hamilton Depression Inventory (HDI), Interactive Voice Response version (IVR), Structured Interview Guide for the Hamilton Depression Scale (SIGH-D), Seasonal Affective Disorder version, (SIGH-SAD), de Structured Interview Version (HDS-SIV) en GRID-Hamilton Depression Rating Scale (GRID-HAMD). In deze varianten komen verschillende items uit de oorspronkelijke HAMD (17 items) voor.²
- Er is een web-based interactief video systeem ontwikkeld, waarin acteurs van verschillende leeftijd, ras en geslacht deelnemen, met het doel om onderzoekers te trainen in het scoren van de Hamilton Depression Rating Scale, en zo een goede interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te realiseren.¹⁷

9 *Literatuurlijst*

1. Sharp R. The Hamilton Rating Scale for Depression. Occupational Medicine. 2015;65;4.
2. Belgian Screening Tools. Depressie in de psychiatrie. Available from: http://www.best.ugent.be/BEST3_NL/nederlands_schalen_thema_s_depressie1.html [Geraadpleegd 2021 november 11]
3. Hamilton M. A rating scale for depression. J Neurol Neurosurg Psychiatry. 1960 Feb;23(1):56-62

4. Dijkstra P. Vertaling van de Hamilton Rating Scale for Depression: classificatie en statistiek. In: Stemming en ontstemming. Amsterdam: De Erven Bohn; 1974.
5. Bech P, Kastrup M, Rafaelsen OJ. Mini-compendium of rating scales for states of anxiety depression mania schizophrenia with corresponding DSM-III syndromes. *Acta psychiatrica Scandinavica*. 1986;326(suppl):1-37.
6. de Jonghe F. Leidraad voor het scoren van de Hamilton Depression Rating Scale. Amsterdam: Benecke; 1994.
7. Shafer AB. Meta-analysis of the factor structures of four depression questionnaires: Beck, CES-D, Hamilton, and Zung. *Journal of clinical psychology*. 2006 Jan;62(1):123-146.
8. Berg A, Lönnqvist J, Palomäki H, Kaste M. Assessment of depression after stroke: a comparison of different screening instruments. *Stroke*. 2009 Feb;40(2):523-529.
9. Furukawa TA. Assessment of mood: guides for clinicians. *Journal of psychosomatic research*. 2010 Jun;68(6):581-589.
10. Trajković G, Starčević V, Latas M, Leštarević M, Ille T, Bukumirić Z, Marinković J. Reliability of the Hamilton Rating Scale for Depression: a meta-analysis over a period of 49 years. *Psychiatry research*. 2011;189(1):1-9.
11. Lako IM, Bruggeman R, Knegtering H, Wiersma D, Schoevers RA, Slooff CJ, Taxis K. A systematic review of instruments to measure depressive symptoms in patients with schizophrenia. *Journal of affective disorders*. 2012;140(1):38-47.
12. Haywood, KL, Brett, J, Tutton E, Staniszewska S. Patient-reported outcome measures in older people with hip fracture: a systematic review of quality and acceptability. *Qual Life Res*. 2017;26:799-812.
13. Cassidy SA, Bradley L, Bowen E, Wigham S, Rodgers J. Measurement properties of tools used to assess depression in adults with and without autism spectrum conditions: a systematic review. *Autism Res*. 2018 May;11(5):738-754.
14. Carrozzino D, Patierno C, Fava GA, Guidi J. The Hamilton Rating Scales for Depression: a critical review of clinimetric properties of different versions. *Psychother Psychosom*. 2020;89(3):133-150.
15. Zimmerman M, Martinez J, Attiullah N, Friedman M, Toba C, Boerescu DA, Rahgeb M. Further evidence that the cutoff to define remission on the 17-item Hamilton Depression Rating Scale should be lowered. *Depression and anxiety*. 2012 Feb;29(2):159-165.
16. COTAN. Hamilton beoordelingsschaal voor depressie. Beschikbaar via: <https://www.cotandocumentatie.nl/beoordelingen/b/14100/hamilton-beoordelingsschaal-voor-depressie/>. [Geraadpleegd 2021 november 11].
17. Rosen J, Mulsant BH, Marino P, Groening C, Young RC, Fox D. Web-based training and interrater reliability testing for scoring the Hamilton Depression Rating Scale. *Psychiatry research*. 2008 Oct 30;161(1):126-130.